

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
Slovenskej republiky

Materiál na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

Číslo: 0-311/95

S t a n o v i s k o

Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k návrhu účtovnej závierky Národnej poisťovne za rok 1994

Materiál sa predkladá na základe
§ 13 ods. 1 písm. d zákona
Národnej rady Slovenskej republiky
č. 39/1993 Z.z. o Najvyššom kontrolnom
úrade Slovenskej republiky

Predkladá:

Štefan B a l e j í k
predseda Najvyššieho kontrolného
úradu Slovenskej republiky

Materiál obsahuje:

1. Stanovisko k návrhu
účtovnej závierky
Národnej poisťovne
za rok 1994
2. Príloha

Bratislava jún 1995

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

S t a n o v i s k o

**Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k návrhu účtovnej závierky Národnej poisťovne za rok 1994**

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (NKÚ SR) predkladá Stanovisko k návrhu účtovnej závierky Národnej poisťovne za rok 1994 pre potreby Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) podľa § 13 ods.1 písm.d zákona NR SR č. 39/1993 Z.z. o NKÚ SR.

Stanovisko je vypracované na základe uznesenia NR SR č. 46 zo dňa 15.12.1994 k návrhu poisťného rozpočtu Národnej poisťovne na rok 1994 a písomnej úpravy a doplnenia tohto uznesenia predsedom NR SR zo dňa 1.2.1995.

NKÚ SR v stanovisku posudzuje správnosť zostavenia a predloženia návrhu účtovnej závierky Národnej poisťovne (NP) za rok 1994 na schválenie do NR SR z hľadiska dodržania všeobecne záväzných právnych predpisov a to najmä:

- zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve a vykonávacích predpisov,
- zákona NR SR č. 7/1993 Z.z. o NP a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia,

v znení neskorších predpisov a príslušných súvisiacich predpisov.

- zákona NR SR č. 567/1992 Zb. o rozpočtových pravidlách SR, v znení neskorších predpisov.

Stanovisko zohľadňuje podmienky a špecifiká, ktoré sprevádzali proces zostavenia a predkladania tohto návrhu. Sústreďovali sa najmä do opakovaných, často nedokonalých zmien zákonov o NP a o jednotlivých Fondoch, ďalších nesystémových a nekoordinovaných úprav v hospodárení poisťovne, ako aj do celkového postupu a spôsobu transformácie poisťných systémov v Slovenskej republike.

Stanovisko k návrhu účtovnej závierky NP za rok 1994 predkladá predseda NKÚ SR v termíne na predloženie Stanoviska NKÚ SR k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 1994. Uvedený termín vychádza zo zákona NR SR č. 7/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého sa v termíne na predloženie návrhu štátneho záverečného účtu predkladá NR SR na schválenie návrh účtovnej závierky poisťovne.

NKÚ SR svoje stanovisko opiera o výsledky kontrolnej činnosti vykonanej vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni (VŠZP) a Sociálnej poisťovni (SP) ako právnych nástupcov po zrušenej NP, ako aj o vyjadrenia a rozhodnutia NR SR a jej orgánov a Ministerstva financií SR (MF SR).

1. K náležitostiam návrhu účtovnej závierky

Kontrolné poznatky NKÚ SR ukazujú, že práce na zostavovaní a predkladaní návrhu účtovnej závierky NP za rok 1994 boli poznamenané zásadnými inštitucionálnymi,

organizačnými a ďalšími zmenami poisťovacích systémov v roku 1994.

Dňa 31.12.1994 bola zrušená NP a ako právni nástupcovia boli dňom 1.11.1994 zriadené verejnoprávne inštitúcie VŠZP a SP, podľa zákonov NR SR č. 273/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov a č. 274/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov. Cit. zákony neurčili o.i. práva a povinnosti nástupníckych subjektov pri uzavieraní rozpočtového a účtovného obdobia ku dňu zrušenia NP. Delimitácia majetku NP medzi tieto subjekty nebola ukončená ani do obdobia schvaľovania tohto návrhu účtovnej závierky.

Uzavieranie výsledkov hospodárenia NP za rok 1994 takto prebiehalo v zmenených legislatívnych podmienkach a netradičných časových horizontoch. Dokumentuje to i tá skutočnosť, že NP návrh poisťného rozpočtu na rok 1994 predkladala a NR SR schválila svojím uznesením č.46 až dňa 15.12.1994.

Z časového hľadiska NP bola v zmysle zákona NR SR č. 7/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov uložená povinnosť, predložiť návrh rozpočtu poisťovne na rok 1994 v termíne na predloženie návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 1994, ktorý bol v NR SR schválený dňa 22.12.1993.

NR SR cit. uznesením zo dňa 15.12.1994 určila pre rozpočet NP na rok 1994 celkové príjmy vo výške 72 447,25 mil. Sk a celkové výdavky vo výške 75 618,40 mil. Sk, z čoho vyplynul schodok vo výške 3 171,15 mil. Sk. Zároveň svojím uznesením požiadala vládu SR riešiť z určeného schodku deficit Fondu zdravotného poistenia vo výške 2 999,1 mil. Sk z prostriedkov štátneho rozpočtu na rok 1994.

Zostavenie a predkladanie návrhu účtovnej závierky NP za rok 1994 ovplyvnili aj subjektívne príčiny, prejavujúce sa najmä v:

- neúplnom, nepreukaznom a nesprávnom vedení účtovníctva,
- nevydaní a neuplatňovaní základných vnútorných predpisov o hospodárení a financovaní poisťovne,
- porušovaní právnych predpisov.

Hospodárenie NP s určenými finančnými prostriedkami v príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu v roku 1994 nebolo podľa kontrolných zistení zachytené a vedené v účtovníctve spôsobom a v rozsahu ustanovenom zákonom č. 563/1991 Zb., čím verne nezobrazovalo skutočností o stave a pohybe majetku, o príjmoch a výdavkoch a o výsledku hospodárenia NP.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly vo VŠZP a SP konštatuje, že návrh účtovnej závierky NP za rok 1994 nie je zostavený v súlade s príslušnými ustanoveniami cit. zákona o účtovníctve a nebol predložený v zákonom určených termínoch NR SR a jej orgánom ani MF SR.

Nezostavenie účtovnej závierky v zmysle § 18 a § 19 zákona č. 563/1991 Zb. a nepredloženie tejto závierky MF SR do 31.3.1995 v zmysle vydaného Opatrenia MF SR č. 65/2/1995 zo dňa 5.1.1995 k ročnej účtovnej závierke NP bolo porušením § 4 ods.2 a 3, § 17 a nasl. zákona o účtovníctve.

NKÚ SR potvrdilo porušenie cit. ustanovení tohto všeobecne záväzného právneho predpisu MF SR vo vyžiadanom stanovisku zo dňa 12.4.1995.

II. K úplnosti, preukaznosti a správnosti vedenia účtovníctva

NP ako právnická osoba, ktorá bola účtovnou jednotkou, mala v zmysle zákona NR SR č. 7/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov viesť účtovníctvo podľa zákona č. 563/1991 Zb. Cit. právny predpis stanovil pre účtovné jednotky povinnosť

dodržiavať pri vedení účtovníctva predpísané účtovné osnovy a postupy účtovania, viesť účtovníctvo za účtovnú jednotku ako celok a úplne, preukazným spôsobom a správne.

Z kontrolných poznatkov NKÚ SR vyplýva, že NP nekonala pri vedení účtovníctva v roku 1994 podľa týchto kritérií. Neviedla účtovníctvo ako celok a napriek rozhodnutiam MF SR zo dňa 11.3. a 17.5.1994 a samosprávnych orgánov NP z mesiaca jún 1994, nezabezpečila vo výkonných orgánoch prechod pri vedení účtovníctva na stanovenú a vyhlásenú účtovnú osnovu pre politické strany, hnutia, občianske združenia a iné nezárobkové organizácie ani do konca roku 1994..

Jednotlivé výkonné orgány NP ako právnické osoby viedli účtovníctvo takto:

- Správa fondu zdravotného poistenia hospodáriaca podľa schváleného rozpočtu s celkovými príjmami vo výške 19 442,1 mil. Sk a celkovými výdavkami vo výške 22 441,2 mil. Sk použila účtovnú osnovu a postupy účtovania pre politické strany, hnutia, občianske združenia a iné nezárobkové organizácie,
- Správa fondu nemocenského poistenia hospodáriaca podľa schváleného rozpočtu s celkovými príjmami vo výške 14 812,50 mil. Sk a celkovými výdavkami vo výške 14 106,05 mil. Sk a Správa fondu dôchodkového poistenia hospodáriaca podľa schváleného rozpočtu s celkovými príjmami vo výške 38 192,65 Sk a celkovými výdavkami vo výške 39 071,15 mil. Sk použili účtovnú osnovu a postupy účtovania pre rozpočtové a príspevkové organizácie a obce,
- regionálne národné poisťovne použili uvedené účtovné osnovy a postupy účtovania oddelene podľa druhu vykonávaného poistenia.

Výsledky kontroly NKÚ SR aj v ostatných kontrolovaných oblastiach zistili opakované porušovanie uložených povinností zákonom č. 563/1991 Zb., ktoré mali za následok neúplnosť alebo nepreukázateľnosť alebo nesprávnosť účtovníctva NP v roku 1994.

III. Legislatívne námety a odporúčania

Na základe zovšeobecnenia poznatkov z kontrolnej činnosti NKÚ SR odporúča na zváženie:

- upraviť všeobecne záväzným právnym predpisom postavenie verejnoprávných inštitúcií vo všeobecnosti a osobitne v sociálnej sfére, najmä určiť a charakterizovať ich pôsobnosť a postavenie, vzťah k zákonodarnej, výkonnej moci a k ostatným štátnym orgánom, ako aj práva a povinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami,
- overiť výsledky hospodárenia NP za rok 1994 orgánmi štátneho dozoru MF SR, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvom zdravotníctva SR u právnych nástupcov NP alebo nezávislým auditom,
- dobudovať a zdokonaľovať kontrolný systém orgánov štátneho dozoru,
- dobudovať a zdokonaľovať vnútorný kontrolný a informačný systém VŠZP a SP ako právnych nástupcov NP,
- termínovať ukončenie delimitácie majetku NP medzi nástupnícke subjekty.

IV. Z Á V E R

NKÚ SR výsledky kontrolnej činnosti na VŠZP a SP ako kontrolovaných subjektoch prerokoval a uzavrel so štatutárnymi zástupcami v zmysle zákona NR SR č. 39/1993 Z.z. o NKÚ SR. Na kontrolovaných subjektoch bolo zabezpečené prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Prehľad týchto opatrení je uvedený v prílohe tohto stanoviska.

Výsledky kontrol NKÚ SR prerokoval so zástupcami samosprávnych orgánov VŠZP a SP.

X X X

NKÚ SR odporúča NR SR využiť stanovisko v procese schvaľovania účtovnej závierky NP za rok 1994 a pri ďalšej činnosti.

Príloha
Stanovisko NKÚ SR
k návrhu účtovnej
závierky NP
za rok 1994

**Prehľad opatrení k výsledku kontroly NKÚ SR
správnosti zostavenia návrhu účtovnej závierky NP za rok 1994**

Sociálna poisťovňa

1. V priebehu roka 1995, vzhľadom na zmenu právnej úpravy účinnej od 1. januára 1995, prehodnotiť výhodnosť podmienok, za ktorých Všeobecná úverová banka, a.s., vedie peňažné účty Sociálnej poisťovne, v porovnaní s podmienkami iných peňažných ústavov. Výhodnosť podmienok jednotlivých peňažných ústavov posudzovať s prihliadnutím na efektívny výkon činnosti nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia.
2. Finančné prostriedky Sociálnej poisťovne, nachádzajúce sa na jednotlivých účtoch v peňažnom ústave, používať v intenciách príslušných ustanovení zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení zákona č. 374/1994 Z.z.
3. Na činnosť súvisiacu s vystavovaním vnútorných účtovných dokladov dôsledne vzťahovať zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve.

4. Pri zostavovaní návrhu rozpočtu Sociálnej poisťovne na rok 1996 dôsledne aplikovať ustanovenie § 35 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni a tento tvoriť v členení
 - základný fond nemocenského poistenia
 - základný fond dôchodkového zabezpečenia
 - správny fond
 - rezervný fond
5. Finančné prostriedky poskytované štátom na zabezpečenie výplaty dávok ustanovených v § 49 ods.1 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení zákona č. 374/1994 Z.z. (tzv. nesystémové dávky nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia a štátne sociálne dávky) viesť na osobitnom účte.
6. Pri obstarávaní investičného majetku uplatňovať v pôsobnosti Sociálnej poisťovne formy a pravidlá zákona č. 263/1993 Z.z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác v znení zákona č. 81/1994 Z.z.
7. V pôsobnosti Sociálnej poisťovne viesť účtovníctvo podľa účtovnej osnovy a postupov účtovania pre politické strany, hnutia, občianske združenia a iné nezárobkové organizácie.
8. Za účelom preukaznosti vedenia účtovníctva vydať potrebné vnútorné normy, najmä pravidlá financovania a hospodárenia Sociálnej poisťovne.

Plnenia uložených opatrení sa v pôsobnosti Sociálnej poisťovne bude priebežne sledovať, s prihliadnutím na ich povahu. V termíne do 30. septembra 1995 sa Najvyššiemu kontrolnému úradu SR predloží správa o stave plnenia prijatých úloh.

Zodpovednosť za plnenie úloh vyplývajúcich z prijatých opatrení, je v rámci Sociálnej poisťovne daná príslušným vedúcim zamestnancom, v zmysle organizačného poriadku výkonných orgánov Sociálnej poisťovne. Vo vzťahu navonok je za plnenie úloh zodpovedný riaditeľ Sociálnej poisťovne.

Všeobecná zdravotná poisťovňa

1. Uložiť všetkým vedúcim pracovníkom povinnosť dôsledne postupovať pri obstarávaní prác, tovarov a služieb podľa zákona č. 263/1993 Z.z. v správnom fonde.

Z: riaditeľ VŠZP
ihneď

2. Zabezpečiť vecné podklady pre novelu zákona č. 263/1993 Z.z. aby sa predišlo rôznym výkladom tohto zákona pri jeho aplikácii.

Z: riaditeľ VŠZP
T. 31.7.1995

3. Novelizovať vnútroorganizačnú normu. "Obeh účtovných dokladov" na podmienky VŠZP, ktorej neodmysliteľnou súčasťou sú "Dispozičné oprávnenia"

Z: riaditeľ VŠZP
T: 30.6.1995

4. Vypracovať "Pravidlá konania o náhrade škody vo VŠZP a jej pobočkách".

Z: riaditeľ VŠZP
T: 30.6.1995

5. Menovať členov škodovej komisie riaditeľstva VŠZP vzhľadom na to, že nie všetci členovia komisie menovaní dekrétmi č. 687-PÚ/1335/94 sú pracovníkmi VŠZP.

Z: riaditeľ VŠZP
T: 31.7.1995

6. Vysporiadať inventarizačné rozdiely do 30.8.1995.

Z: riaditeľ VŠZP

T. do 30.8.1995

7. Zintenzívniť rokovania so Sociálnou poisťovňou za účelom ukončenia delimitácie NP do nástupníckych organizácií.

Z: riaditeľ VŠZP

T: priebežne

8. Rokovať s orgánmi štátnej správy o vysporiadaní schodku v hospodárení Fondu zdravotného poistenia za r. 1994.

Z: riaditeľ VŠZP

T: priebežne

Komentár k súvahe Národnej poisťovne za rok 1994

						v tis. Sk
č.č.	Obsah	RNP	SEDP	SFNP	SFZP	Spolu
13	Software	3041	67087	---	79816	149944
14	Pozemky	---	1521	---	1264	2785
15	Budovy, haly, stavby	2640	155258	---	51519	209425
16	Stroje, prístroje, zariadenia	69134	320635	---	63323	353092
17	Dopravné prostriedky	13137	4548	---	6992	24677
	Inventar	1296	6059	---	337	7692
20	Iný hmotný inv. majetok	60123	26942	---	---	87065
	Ostatný hmotný inv. majetok	1440	---	---	---	1440
21	Nedokončené investície	---	223382	---	58382	281764
38	Materiál na skladoch	2297	11691	---	2	13990
	- potraviny DS Staré Hory	---	79	---	---	79
	- obaly	---	7	---	---	7
43	Poskytnuté preddavky na zásoby	---	---	---	---	---
	- ZJ Eurest	---	509	---	---	509
45	Pohľadávky na poistnom	---	---	---	---	---
	- zdravotné poistenie	645775	---	---	---	645775
	- nemocenské poistenie	267428	---	---	---	267428
	- dôchodkové zabezpečenie	1246098	---	---	---	1246098
	- príspevky do fondu zam.	18186	---	---	---	18186
	- platobné výmery r.1993	1934936	---	---	---	1934936
	Pohľadávky na správnom fonde	1117	---	---	---	1117
	Pohľadávky z titulu preplátok	---	---	---	---	---
	- na zaniknutých dôchodkoch	---	6353	---	---	6353
	- na aktívnych dôchodkoch	---	7355	---	---	7355
	- pohľadávky na správnom fonde	---	310	---	---	310
	Pohľadávky SFZP	---	---	---	69104	69104
49	Pohľadávky - zúčtovanie stavu a pohybu na účte riaditeľstva NP	-7	27227	---	---	27220
51	Iné pohľadávky	---	---	---	---	---
	- voči zamestnancom-nesplatené	---	---	---	---	---
	- pôžičky FKSP	129	294	---	6	429
	- nevyúčtované zálohy a pod.	---	2	---	---	2

53	Hotovosti v pokladniciach	5	13	---	47	65
	- ceniny	266	---	---	---	266
	- peniaze na ceste	---	26	---	---	26
54	Bankové účty	1436747	858809	1196622	167692	3659870
	- sociálny fond	3	195	---	7	205
65	Fondy organizácie					
	Sociálny fond	204	820	---	13	1037
	Zdravotné poistenie - poisťné	467608	---	---	---	467608
	- úroky	931	---	---	---	931
	- plat.vým.	645775	---	---	---	645775
	Nemocenské poistenie - poisťné	151626	---	---	---	151626
	- úroky	394	---	---	---	394
	- plat.vým.	267428	---	---	---	267428
	Dôchodkové zabezpeč. - poisťné	538250	---	---	---	538250
	- úroky	1801	---	---	---	1801
	- plat.vým.	1246098	---	---	---	1246098
	Prisp. do fondu zamestnanosti	170489	---	---	---	170489
	- plat.vým.	18186	---	---	---	18186
	Základný fond - ústredie	---	816598	1194746	---	2011344
	Základný fond FZP	---	---	---	-2934162	-2934162
	Rezervný fond	---	---	1875	89000	90875
79	Dodávatelia	118	183	---	---	301
	Ostatné záväzky (zrážky z plátov zamestnancov, zo zúčtovania účtu riaditeľstva)	10839	1188	---	---	12027
	Záväzky za lieky a ZP	---	33283	---	---	33283
	Záväzky voči poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti	---	---	---	597380	597380
	Záväzky ostatné	---	---	---	2429260	2429260
		---	---	---	7472	7472
82	Záväzky voči zamestnancom	12103	4617	---	568	17288
	- ostatné záväzky	100	1	---	---	101
87	Poisťné r.1993, preplatky na dávkach r.1993, preplatky ŠVP a cudzie platby	59498	---	---	---	59498
	Platobné výmery r.1993 - poisťné	1934936	---	---	---	1934936
	- na ústredí zúčtov. riad.účtu	---	6395	---	---	6395
	- zúčtovanie dôchodkov vypláca- ných do cudziny	---	113	---	---	113